

SOSYAL GELİŞME ENDEKSİ TÜRKİYE İÇİN NE İFADE EDİYOR?

Günlük hayatta bir ülkeden veya şehirden bahsederken gelir seviyesi ile gelişmişlik seviyesi arasında pek bir ayrım yapmayız. Hâlbuki iktisadi açıdan bakıldığında bu iki kavram arasında çok büyük farklar vardır. Gelir en basit anlamında sahip olunan parasal olanakları ifade ederken gelişmişlik, her ne kadar tek bir tanımı olmasa da, insanın hayat kalitesini, erişebildiği olanakları ve sahip olduğu hakları da ifade eder. Kişi başı milli gelirin gelişmişlik seviyesini açıklamak için yetersiz olduğunu düşünen bir grup ünlü iktisatçı 1990 yılından beri Birleşmiş Milletler tarafından yayınlanan İnsani Kalkınma Endeksi'ni (Human Development Index – HDI) geliştirmiştir. Eğitim, sağlık ve gelir göstergelerine dayanarak hazırlanan HDI, en çok kullanılan gelişmişlik göstergelerinden biri olmakla birlikte zaman içinde farklı metodolojiler kullanan yeni endeksler de türemiştir. Temelleri Dünya Ekonomi Forumu'nda atılan ve Harvard Üniversitesi İşletme Profesörü Michael Porter önderliğinde hazırlanan Sosyal Gelişme Endeksi (Social Progress Index – SPI) de bu alternatif gelişmişlik göstergelerine yeni ve dikkat çeken bir örnektir.

¹ <http://www.tepav.org.tr/tr/ekibimiz/s/1248/Ali+Sokmen>

Sosyal Gelişme Nedir, Nasıl Ölçülür?

Sosyal gelişmenin temelinde toplumların ekonomik, siyasi ve sosyal yönlerden geliştikleri düşüncesi yatar. Kökenleri Avrupa'daki aydınlanma hareketine kadar giden toplumsal ilerleme kavramı, ilk kez 19. yüzyılın ortalarında evrim teorisinden etkilenen Herbert Spencer ve Auguste Comte gibi filozoflar tarafından dile getirilmiştir. Zamanla sosyal gelişme kavramına modernleşme teorisi ve kültürel rölativizm gibi farklı yorumlar ve eleştiriler getirilmiş olup, bu kavramı ölçebilmek için endeksler geliştirilmiştir. Bu endekslerin en çok bilineni olan HDI, okuryazarlık oranı, bebek ölüm oranı, ortalama yaşam beklentisi, yetişkin nüfusun eğitim süresi, okullaşma oranı ve kişi başına düşen milli gelir gibi verilerin belirli ağırlıklarla değerlendirilmesiyle elde edilmektedir.

Her ne kadar akademik araştırmalarda ve uluslararası karşılaştırmalarda sıklıkla kullanılsa da HDI, sosyal gelişimi ölçmekte yetersiz kalabilmektedir. Örneğin, HDI göstergelerindeki yükselişlerinden dolayı BM tarafından övülen, uzun süredir ekonomik büyüme gösteren Arap ülkelerinde 2011 yılından itibaren büyük çaplı ayaklanmaların çıkmış olması, gelişmişliğin mevcut ölçüm metodlarının sorgulanmasına neden olmuştur. Arap ülkeleri 1980-2010 yılları arasında HDI puanlarını yılda yüzde 1,3 oranında arttırarak Afrika ve Latin Amerika'nın üstünde, Doğu Asya'nın altında bir iyileşme hızı sergilemiştir. Bu artışların alt kırılımlarına bakıldığında Arap ülkelerinin kişi başı milli gelir açısından Afrika ve Latin Amerika'ya yakın hızlarda büyüdüğü, fakat yaşam beklentisi, bebek ölüm oranı ve okullaşma oranı gibi ölçütlerde onlardan daha başarılı olduğu görülmektedir.² Bu da göstermektedir ki Arap ülkeleri, kalkınmaya sadece gelir odaklı yaklaşmamış, toplumsal gelişme açısından sağlık ve eğitimi de öne çıkarmıştır. Bu iyileşmelere rağmen Arap toplumlarında yöneticilere karşı büyük çaplı isyanlar çıkmış olması, HDI'nın ölçtüğü anlamda sosyal gelişimin toplumsal memnuniyeti sağlamaya yetmediğini göstermektedir.

Nitekim kalkınma literatüründe bireysel özgürlükler, kendini gerçekleştirme olanakları gibi etkenlerin sıkça altı çizilmektedir. Nobel ödüllü kalkınma iktisatçısı Amartya Sen, *Development as Freedom* (Bir Özgürlük Olarak Kalkınma) adlı kitabında kalkınmayı tanımlarken gelir ve sosyal hizmetlere erişime ilaveten ekonomik ve siyasi özgürlükler, güvenlik ve devletin şeffaflığı gibi yönetsimsel ve sosyal faktörlerin altını çizmiştir.³ HDI ve benzeri çoğu endeks ise bu koşullara dair bir ölçüt içermemektedir. Bu sebeple Sosyal Gelişme Endeksi'nin yaratıcıları, daha fazla birey odaklı bir gelişmişlik ölçütünden yola çıkarak dünyada kalkınma ile ilgili tartışmayı şekillendirmek ve politika yapıcılarının vatandaşlarının hayat kalitesini ilgilendiren kararları daha bilgili ve sağlıklı bir şekilde almalarına katkı vermeyi amaçlamaktadır. SPI, bir ülkenin vatandaşlarının temel ihtiyaçlarını karşılama, onların hayat kalitelerini sürdürüp iyileştirebilecekleri ortamı oluşturma ve bireylerin potansiyellerini tam olarak değerlendirebilecekleri koşulları sağlama kapasitesini ölçmektedir.

Kalkınma ve gelişmişliğe bakışı açısından HDI ile benzeşmekle beraber SPI, daha detaylı ve kapsamlı bir metodoloji kullanmaktadır. SPI hesaplanırken Temel İnsani İhtiyaçlar, Refahın Temelleri ve Fırsatlar adı altında üç alt endeksin ortalaması alınmaktadır. Temel İnsani İhtiyaçlar bir ülkede insanların varlıklarını sürdürebilmeleri için gerekli olan beslenme, barınma, suya erişim ve güvenlik gibi en temel ihtiyaçların ne kadar karşılandığını ölçmektedir. Refahın Temelleri ise bireylerin ve toplumların refahlarını arttırmalarını sağlayan temel eğitim, bilgiye ve iletişim kanallarına erişim, sağlıklı yaşam ve çevresel

² Randall Kuhn. (2011). "On the Role of Human Development in the Arab Spring"

<http://www.colorado.edu/ibs/pubs/pop/pop2011-0011.pdf>

³ Amartya Sen. (1999). "Development as Freedom"

sürdürülebilirlik faktörlerini incelemektedir. Fırsatlar alt endeksi ise bireylerin kendi potansiyellerini tam olarak değerlendirmelerini sağlayan bireysel ve kolektif haklar, ayrımcılıkla mücadele ve yüksek eğitime erişim faktörlerini değerlendirmektedir.

2014 Sosyal Gelişme Endeksi'nde Türkiye

Geçtiğimiz ay yayınlanan 2014 Sosyal Gelişme Endeksi'nde Türkiye katılan 140 ülke arasında yüz üzerinden 64,6 puan alarak 64'üncü olmuştur. Sosyal Gelişme Endeksi alt bileşenlerin detaylı listesi ve Türkiye'nin bu başlıklardaki puanları (Parantez içinde) aşağıdadır. Açık yeşil ile işaretli olan kategoriler, Türkiye'nin kişi başı milli gelir açısından yakın olduğu ülkelere⁴ kıyasla daha iyi olduğu alanları temsil ederken açık kırmızı ile işaretli olanlar Türkiye'nin bu ülkelere nazaran daha geride olduğu alanlardır.

Şekil 1: 2014 Sosyal Gelişme Endeksi'nde Türkiye'nin Puanları⁵

Sosyal Gelişme Endeksi (64.62)		
Temel İnsani İhtiyaçlar (82.10)	Refahın Temelleri (64.36)	Fırsatlar (47.41)
Beslenme ve Temel Tıbbi Tedavi (94.45)	Temel Bilgiye Erişim (91.49)	Kişisel Haklar (56.02)
Yetersiz Beslenme	Yetişkin Okuma Oranı	Siyasi Haklar
Gıda Eksikliği	İlkokul Katılım Oranı	İfade Özgürlüğü
Doğumda Ölüm Oranı	Alt Ortaöğretim Katılım Oranı	Toplantı/Gösteri Hakkı
Ölü Doğum Oranı	Üst Ortaöğretim Katılım Oranı	Hareket Özgürlüğü
Çocuk Ölüm Oranı	Ortaöğretim Katılımında Cinsiyet Eşitliği	Kişisel Mülkiyet Hakkı
Bulaşıcı Hastalık Sebepli Ölümler	İletişim ve Haberleşmeye Erişim (57.61)	Kişisel Özgürlükler ve Seçim Hakkı (64.60)
Su ve Temizlik (95.90)	Mobil Telefon Aboneliği	Bireysel Seçimlerde Özgürlük
İçme Suyuna Erişim	İnternet Kullanıcıları	İbadet Özgürlüğü
Temiz Suya Ulaşımında Kırsal-Kentsel Farklar	Basın Özgürlüğü Endeksi	Modern Kölelik, İnsan Kaçakçılığı ve Çocuk Evlilikleri
Sanitasyon İmkanlarına Erişim	Sağlık (67.82)	Doğum Kontrol Talebinin Karşıllanması
Barınma (79.86)	Beklenen Yaşam Süresi	Yolsuzluk
Düşük Maliyetli Konut Mevcudiyeti	Bulaşıcı Olmayan Hastalık Ölümleri (30-70 yaş)	Tolerans ve Katılım (32.41)
Elektrik Erişimi	Obezite Oranı	Kadına Saygılı Muamele
Elektrik Arzı Kalitesi	Dış Mekan Hava Kirliliği Dolaylı Ölüm	Göçmenlere Karşı Hoşgörü
Kapalı Alan Hava Kirliliği Sebepli Ölümler	İntihar Oranı	Eğitimsizlere Karşı Hoşgörü
Kişisel Güvenlik (58.18)	Ekosistemin Sürdürülebilirliği (40.52)	Azınlıklara Yönelik Ayrımcılık ve Şiddet
Cinayet Oranı	Sera Gazı Emisyonları	Dini Hoşgörü
Şiddet Suçları Düzeyi	Yüzde Olarak Kaynaklardan Su Çekimi	Toplumsal Güvenlik Ağları
Algılanan Suç Oranı	Biyoçeşitlilik ve Habitat	Yüksek Eğitime Erişim (36.62)
Politik Terör		Toplumsal Ortalama Yükseköğretim Süresi
Trafik Kazası Ölümleri		Kadınların Ortalama Eğitim Süresi
		Eğitimde Fırsat Eşitsizliği
		Uluslararası Sıralamalara Giren Üniversite Sayısı

Kaynak: socialprogressimperative.org

Türkiye'nin Sosyal Gelişme tablosuna ilk bakıldığında skorların dağılımı ilgi çekmektedir. Temel İnsani İhtiyaçlar alt endeksinde performansı iyi ve kendi gelir seviyesindeki ülkeler gibi olan Türkiye, Refahın Temelleri alt endeksinde görece daha düşük bir puana sahip olup, Fırsatlar bölümünde daha da düşük bir puan almaktadır. Düşük maliyetli konuta erişim ve uluslararası sıralamalara girebilen üniversite sayısı açısından grubunun önünde olan ülkemiz, Fırsatlar alt başlığındaki göstergelerin çoğunda grubunun gerisindedir. Özellikle toplumda farklı kimliklere gösterilen saygıyı ve ayrımcılıkla mücadeleyi ölçen “Tolerans ve Katılım” alt başlığı, Türkiye'nin en başarısız olduğu alandır.

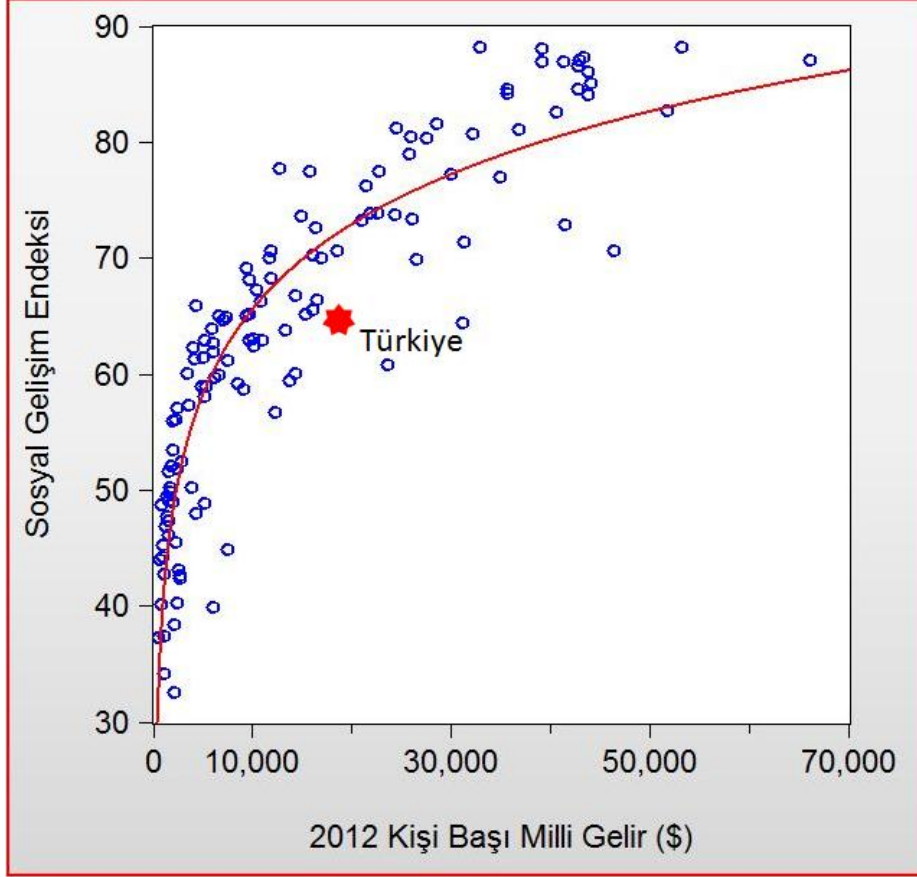
Gelir seviyesi-SPI puanı karşılaştırması da ilginç bir durumu gözler önüne sermektedir. Türkiye, satın alma paritesine göre bulunduğu 15.000 – 20.000 dolar kişi başı milli gelir grubunda en düşük SPI puanına sahip ülkedir (Bkz. **Şekil 2**). Alt endekslerle gelir seviyesi karşılaştırması daha da ilginç bir sonucu ortaya koymaktadır. Temel insani ihtiyaçları karşılama açısından kendi gelir grubunda başarılı bir ülke olan

⁴ Karşılaştırılan ülkeler: Uruguay; Belarus; Botswana; Panama; Meksika; Mauritius; Malezya; Lübnan; Rusya; Bulgaristan; Kazakistan; Arjantin; Letonya; Şili; Venezuela

⁵ Endekste kullanılan alt bileşenlerin detaylı dökümünü socialprogressimperative.org adresinden indirebilirsiniz.

Türkiye, Refahın Temelleri ve Fırsatlar endekslerinde kendisinin yarısına yakın kişi başı milli gelire sahip olan Tayland, Gürcistan ve Bosna Hersek gibi ülkelerle aynı seviyeye inmektedir (Bkz. Ek).

Şekil 2: Sosyal Gelişme Endeksi ve Kişi Başı Milli Gelir (SAP) Karşılaştırması

Kaynaklar: Social Progress Imperative, Dünya Bankası

Türkiye'nin Sosyal Gelişme Performansı Ne Anlama Geliyor?

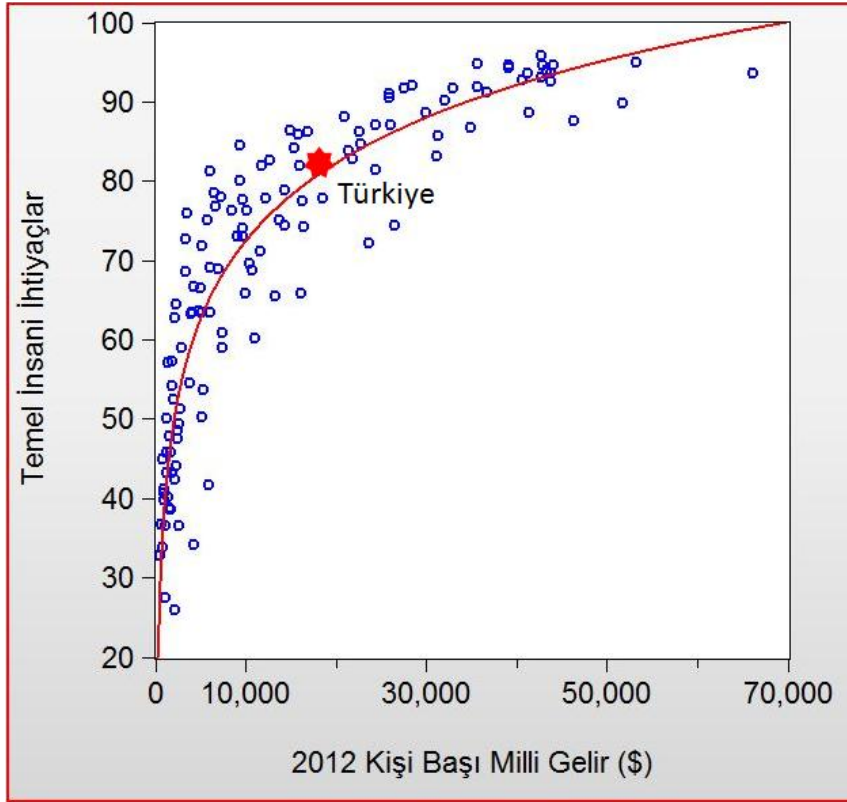
Her ne kadar hazırlayıcıları tarafından böyle bir yorum dile getirilmese de, Sosyal Gelişme Endeksi'ni Maslow 'un ihtiyaçlar hiyerarşisi teorisi üzerinden okuyabiliriz. Sıklıkla bir piramit şeklinde ifade edilen bu teoriyi Sosyal Gelişme Endeksi'ni yorumlamak için kullanmak gerekirse, alt seviyelerdeki fizyolojik ve güvenlik ihtiyaçların Temel İnsani İhtiyaçlar alt endeksine, aidiyet ve özgüven ihtiyaçlarının Refahın Temelleri alt endeksine, Fırsatlar alt endeksinin ise yaklaşık olarak kendini gerçekleştirme ihtiyacına denk geldiği söylenebilir. Bu yoruma dayanarak Endeks'e baktığımızda Türkiye'de yaşayan ortalama bir insanın temel ihtiyaçlarını karşılamakta zorlanmadığını, fakat kendini geliştirip çalışarak toplumda saygı göreceği ve özgüven sahibi olacağı bir sosyoekonomik seviyeye ulaşmasının önünde bazı engeller olduğunu, kişiliğini ifade etmek ve ideallerini gerçekleştirmek gibi üst seviye ihtiyaçları karşılamayı ise aklından bile geçiremediğini görmekteyiz.

Sonuç olarak Türkiye, orta-üst gelir grubuna dâhil bir ülke olup, aynı zamanda vatandaşlarına temel ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri bir ortamdan fazlasını sağlayamayan, özellikle haberleşme, bireysel haklar, hoşgörü ve yükseköğretime erişim gibi alanlardaki başarısızlığı nedeniyle onların kendilerini geliştirme ve gerçekleştirmelerini zorlaştıran bir ülke resmi çizmektedir. Bu alanların, büyük ölçüde, gelir

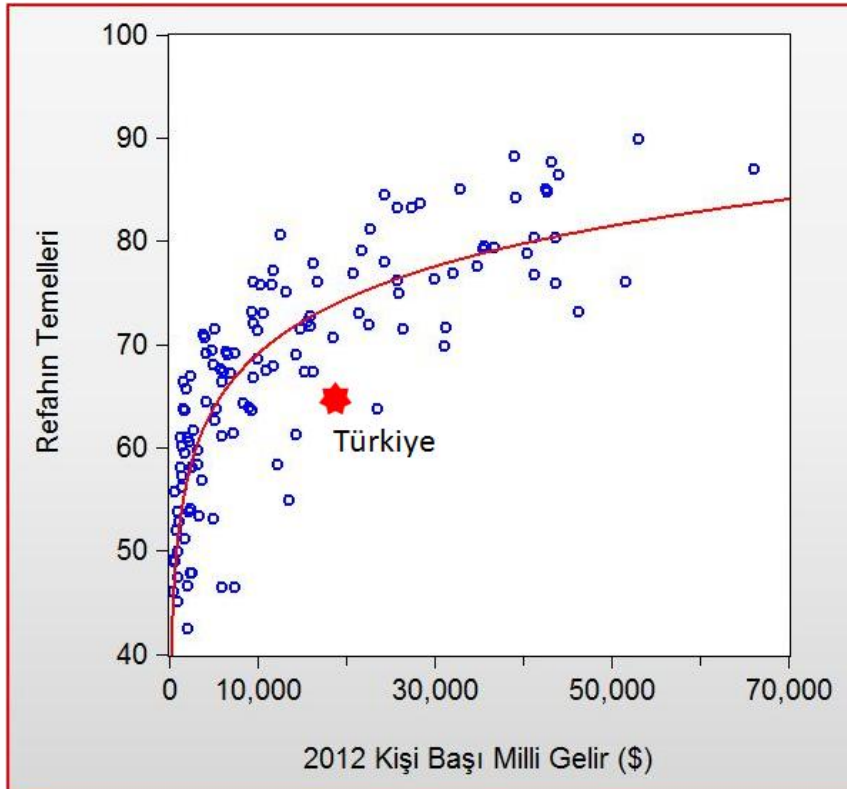
seviyesinden ziyade yönetim kalitesi ile ilgili olması, ülkemizin kendi gelir grubundaki dikkat çeken konumunu açıklamaya yardımcı olabilir. Sosyal Gelişme Endeksi'nden Türkiye'nin çıkarabileceği en önemli ders, artık kalkınma hedeflerini belirlerken altyapı veya güvenlik yerine eğitimde fırsat eşitliği, haberleşme özgürlüğü, ayrımcılıkla mücadele ve cinsiyet eşitliği gibi alanları önceliklendirmesi gerektiğidir.

Ek 1: Sosyal Gelişme Alt Endeksleri ile Kişi Başı Milli Gelir Karşılaştırması

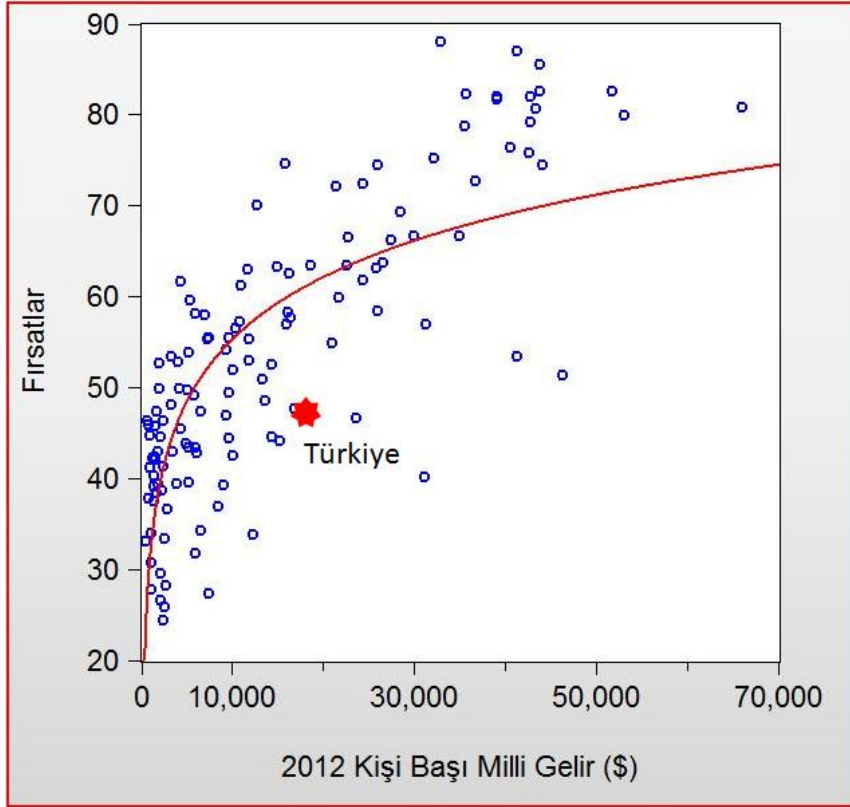
Temel İnsani İhtiyaçlar

Refahın Temelleri

Fırsatlar

Kaynaklar: Social Progress Imperative Dünya Bankası

Ek 2: Ülkelerin 2014 Sosyal Gelişme Endeksi Puanları ve Satın Alma Paritesine Göre 2012 Kişi Başı GSYİH'leri

Ülke	Sosyal Gelişme Endeksi	Temel İnsani İhtiyaçlar	Refahın Temelleri	Fırsatlar	Kişi Başı GSYİH (SAP)
Yeni Zelanda	88.24	91.74	84.97	88.01	32,926
İsviçre	88.19	94.87	89.78	79.92	53,191
İzlanda	88.07	94.32	88.19	81.71	39,097
Hollanda	87.37	93.91	87.56	80.63	43,339
Norveç	87.12	93.59	86.94	80.82	66,141
İsveç	87.08	94.59	84.71	81.95	42,866
Kanada	86.95	93.52	80.31	87.02	41,298
Finlandiya	86.91	94.63	84.17	81.92	39,199
Danimarka	86.55	95.73	84.82	79.10	42,775
Avustralya	86.10	92.47	80.27	85.54	43,818
Avusturya	85.11	94.57	86.35	74.42	44,122
Almanya	84.61	93.08	84.96	75.81	42,700
Büyük Britanya	84.56	91.90	79.47	82.29	35,722
Japonya	84.21	94.72	79.25	78.67	35,618
İrlanda	84.05	93.63	75.89	82.63	43,834
ABD	82.77	89.82	75.96	82.54	51,749
Belçika	82.63	92.74	78.81	76.34	40,566
Slovenya	81.65	92.05	83.60	69.30	28,476
Estonya	81.28	87.13	84.39	72.32	24,450
Fransa	81.11	91.23	79.37	72.72	36,785
İspanya	80.77	90.22	76.90	75.19	32,134
Portekiz	80.49	90.93	76.11	74.43	25,958
Çek Cumhuriyeti	80.41	91.77	83.26	66.21	27,523
Slovakya	78.93	90.49	83.25	63.04	25,842
Kostarika	77.75	82.66	80.53	70.04	12,733
Uruguay	77.51	85.79	72.18	74.56	15,776
Polonya	77.44	84.72	81.10	66.50	22,783
Kore Cumhuriyeti	77.18	88.69	76.26	66.58	30,011
İtalya	76.93	86.73	77.48	66.58	34,926
Şili	76.30	83.85	72.99	72.06	21,468
Letonya	73.91	82.77	79.11	59.85	21,810
Macaristan	73.87	86.24	71.91	63.46	22,635
Litvanya	73.76	81.47	77.96	61.84	24,356
Mauritius	73.68	86.39	71.43	63.21	14,902
Yunanistan	73.43	86.99	74.85	58.45	26,041
Hırvatistan	73.31	88.16	76.87	54.88	20,961
Birleşik Arap Emirlikleri	72.92	88.62	76.74	53.39	41,397

Ülke	Sosyal Gelişme Endeksi	Temel İnsani İhtiyaçlar	Refahın Temelleri	Fırsatlar	Kişi Başı GSYİH (SAP)
Panama	72.58	77.39	77.85	62.48	16,346
İsrail	71.40	85.77	71.57	56.87	31,345
Kuveyt	70.66	87.56	73.11	51.32	46,385
Sırbistan	70.61	81.86	77.10	52.87	11,801
Arjantin	70.59	77.77	70.62	63.38	-
Jamaika	70.39	69.23	76.34	65.60	-
Bulgaristan	70.24	82.01	71.72	56.98	16,041
Malezya	70.00	86.27	76.06	47.68	16,919
Brezilya	69.97	71.09	75.78	63.03	11,716
Trinidad ve Tobago	69.88	74.44	71.48	63.73	26,550
Arnavutluk	69.13	80.12	73.13	54.14	9,403
Makedonya	68.33	81.87	67.90	55.23	11,834
Ekvador	68.15	72.98	75.97	55.51	9,637
Romanya	67.72	73.71	74.54	54.91	18,063
Kolombiya	67.24	69.56	75.72	56.45	10,436
Karadağ	66.80	78.91	69.01	52.48	14,358
Meksika	66.41	74.18	67.37	57.67	16,426
Peru	66.29	68.71	72.94	57.21	10,765
Filipinler	65.86	66.76	69.17	61.63	4,339
Botsvana	65.60	65.88	72.67	58.25	16,105
Belarus	65.20	84.13	67.35	44.13	15,327
Tayland	65.14	74.10	71.97	49.34	9,660
Ermenistan	65.03	78.42	69.27	47.39	6,544
Bosna Hersek	64.99	84.52	63.53	46.93	9,392
Ukrayna	64.91	77.98	61.42	55.33	7,298
El Salvador	64.70	68.98	67.20	57.92	6,991
Türkiye	64.62	82.10	64.36	47.41	18,551
Suudi Arabistan	64.38	83.12	69.84	40.18	31,214
Georgia	63.94	75.11	67.64	49.07	5,833
Venezuela	63.78	65.47	75.02	50.86	13,267
Dominik Cumhuriyeti	63.03	65.78	71.38	51.93	10,038
Güney Afrika	62.96	60.20	67.49	61.19	11,021
Tunus	62.96	77.72	66.76	44.39	9,636
Bolivya	62.90	63.44	71.42	53.85	5,196
Paraguay	62.65	63.41	66.40	58.16	6,038
Azerbaycan	62.44	76.19	68.59	42.54	10,127
Nikaragua	62.33	63.31	70.91	52.77	4,006
Ürdün	61.92	81.31	61.15	43.29	6,037
Guatemala	61.37	66.50	67.95	49.67	5,019

Ülke	Sosyal Gelişme Endeksi	Temel İnsani İhtiyaçlar	Refahın Temelleri	Fırsatlar	Kişi Başı GSYİH (SAP)
Honduras	61.28	63.42	70.57	49.84	4,174
Namibya	61.19	59.01	69.10	55.46	7,442
Küba	61.07	82.10	58.11	42.99	-
Rusya	60.79	72.15	63.66	46.58	23,589
Moldova	60.12	72.65	59.66	48.04	3,368
Guyana	60.06	68.49	58.36	53.35	3,344
Lübnan	60.05	74.35	61.28	44.52	14,373
Mısır	59.97	76.77	68.98	34.17	6,614
Sri Lanka	59.71	69.05	67.27	42.80	6,146
Kazakistan	59.47	75.14	54.80	48.47	13,672
Cezayir	59.13	76.25	64.25	36.90	8,447
Endonezya	58.98	63.65	69.42	43.86	4,876
Moğolistan	58.97	53.67	63.67	59.56	5,374
Çin	58.67	73.02	63.78	39.21	9,083
Fas	58.01	71.86	62.57	39.60	5,220
Özbekistan	57.34	75.88	53.28	42.87	3,533
Kırgızistan	57.08	64.42	60.54	46.26	2,360
İran	56.65	77.76	58.36	33.82	12,275
Tacikistan	56.05	62.68	60.88	44.60	2,192
Gana	55.96	52.39	65.63	49.85	2,014
Senegal	53.52	54.11	63.55	42.90	1,908
Laos	52.41	59.01	61.58	36.65	2,879
Bangladeş	52.04	57.28	59.40	39.44	1,851
Kamboçya	51.89	47.44	66.89	41.33	2,454
Nepal	51.58	57.13	60.12	37.49	1,457
Hindistan	50.24	54.48	56.84	39.39	3,870
Kenya	50.20	45.80	66.38	38.41	1,737
Zambiya	49.88	38.57	63.67	47.41	1,683
Ruanda	49.46	50.14	58.01	40.23	1,332
Benin	49.11	47.76	57.24	42.33	1,557
Lesotho	48.94	43.17	51.07	52.57	1,931
Svaziland	48.87	50.26	53.05	43.29	5,161
Malawi	48.79	44.92	55.65	45.80	753
Kongo Cumhuriyeti	47.99	34.18	64.38	45.42	4,354
Uganda	47.75	43.19	61.00	39.05	1,330
Burkina Faso	47.33	40.16	56.07	45.75	1,482
Mali	46.85	45.73	52.72	42.11	1,204
Tanzanya	46.06	38.79	57.27	42.10	1,575
Cibuti	45.95	59.82	41.34	36.68	-

Ülke	Sosyal Gelişme Endeksi	Temel İnsani İhtiyaçlar	Refahın Temelleri	Fırsatlar	Kişi Başı GSYİH (SAP)
Kamerun	45.51	44.13	53.73	38.65	2,312
Mozambik	45.23	41.19	49.86	44.64	1,007
Irak	44.84	60.82	46.36	27.35	7,435
Madagaskar	44.28	39.73	51.90	41.20	962
Liberya	44.02	36.77	48.99	46.29	639
Moritanya	43.11	49.43	54.03	25.88	2,561
Togo	42.80	40.67	53.78	33.96	1,034
Nijerya	42.65	36.57	58.08	33.29	2,620
Pakistan	42.40	51.24	47.75	28.22	2,741
Yemen	40.23	48.50	47.88	24.31	2,448
Nijer	40.10	33.74	48.87	37.70	769
Angola	39.93	41.67	46.38	31.75	6,006
Sudan	38.45	42.27	46.57	26.50	2,162
Gine	37.41	36.48	45.02	30.73	1,051
Burundi	37.33	32.84	46.05	33.10	551
Orta Afrika Cumhuriyeti	34.17	27.42	47.38	27.70	1,077
Çad	32.60	25.94	42.42	29.45	2,135

Kaynak: Social Progress Imperative, Dünya Bankası